

Intern kontroll avseende ekonomistyrning

Degerfors kommun

December 2020

Daniel Brandt

Stina Björnram

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Revisionsfråga 1 Finns det tydliga regler och riktlinjer för den kommunövergripande budgetprocessen?.....	6
Revisionsfråga 2 Finns det tydliga regler och riktlinjer för kommunstyrelsens och socialnämndens ekonomistyrning?.....	8
Revisionsfråga 3 Finns det tydliga rutiner för redovisning av moms?	9
Revisionsfråga 4 Finns det tydliga rutiner för redovisning av statsbidrag, hänförliga till flyktingverksamheten?.....	9
Revisionsfråga 5 Finns det tydliga rutiner för redovisning av institutionsplaceringar? ...	10
Revisionsfråga 6 Är rutinerna för budgetuppföljning och prognos ändamålsenliga?	11
Revisionell bedömning	13
Rekommendationer	13

Sammanfattning

PwC har fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Degerfors kommun att genomföra en granskning av intern kontroll avseende ekonomistyrning inom kommunstyrelsen och socialnämnden. Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig budgetprocess på kommunövergripande nivå samt om socialnämnden säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom de granskade områdena är tillräcklig.

Revisionell bedömning

Efter genomförd granskning är vår revisionella bedömning att kommunstyrelsen **delvis** säkerställt en ändamålsenlig budgetprocess på kommunövergripande nivå samt att socialnämnden **delvis** säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för samt att den interna kontrollen inom granskningsområdet **delvis** är tillräcklig.

Revisionsfråga 1: Finns det tydliga regler och riktlinjer för den kommunövergripande budgetprocessen? Bedömning - delvis uppfyllt

Det finns framtagna styrprinciper och riktlinjer som reglerar hur budgetprocessen ska hanteras.

Vi kan konstatera att det vid ingången av 2020 fanns obalanser i nämndens budget. Denna information har redovisats för kommunstyrelsen i enlighet med de antagna styrprinciperna. Vi kan i vår granskning inte se att detta föranlett några konkreta åtgärder från socialnämnden eller kommunstyrelsens sida. Med hänsyn till ovanstående bedömer vi att kommunens budgetprocess inte fungerar fullt ut.

Revisionsfråga 2: Finns det tydliga regler och riktlinjer för kommunstyrelsens och socialnämndens ekonomistyrning? Bedömning - delvis uppfyllt

Kommunen har antagit en styrmodell som på en övergripande nivå reglerar kommunens styrning. Det ankommer dock på respektive nämnd att ta fram egna policys eller riktlinjer för den egna nämndens arbete.

Det finns inte några specifika dokumenterade ekonomistyrningsrutiner, utan utgångspunkten för ekonomistyrningen är främst kommunens styrmodell och de anvisningar som kommuniceras internt i samband med att rapporter ska tas fram.

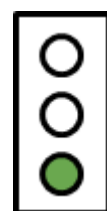
Revisionsfråga 3: Finns det tydliga rutiner för redovisning av moms? Bedömning - delvis uppfyllt

Det finns rutiner för hanteringen av moms men eftersom det saknas heltäckande riktlinjer finns en risk att frågan blir personberoende och därmed sårbar. De manualer och hjälpfiler som har tagits fram är mer inriktade på de praktiska momenten och det görs ingen regelbunden egen kontroll av uppgifterna.

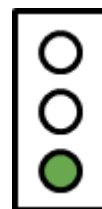
Revisionsfråga 4: Finns det tydliga rutiner för redovisning av statsbidrag, hänförliga till flyktingverksamheten? Bedömning - uppfyllt

Kommunstyrelsen har antagit riktlinjer som reglerar på vilka grunder statsbidragen ska fördelas och med vilka belopp. Kostnader inom socialnämndens verksamhet som avser flyktingverksamhet redovisas separat för nämnden i samband med de ekonomiska månadsrapporterna.

Revisionsfråga 5: Finns det tydliga rutiner för redovisning av institutionsplaceringar? Bedömning - uppfyllt

Redovisning av kostnader avseende institutionsplaceringar redovisas för nämnden i samband med den ekonomiska uppföljningen som sker månadsvis. Redovisningen är fördelad på barn och unga samt vuxna. I månadsrapporterna framgår även trendlinje som visar hur posten utvecklas över tid.

Revisionsfråga 6: Är rutinerna för budgetuppföljning och prognos ändamålsenliga? Bedömning - delvis uppfyllt

Regelbunden uppföljning av nämndens ekonomi genomförs. Nämnden erhåller också regelbunden rapportering. För att uppföljnings- och prognosarbetet ska fungera fullt ut krävs det enligt vår bedömning att den uppföljning som sker även resulterar i konkreta åtgärdsplaner och beslut. Socialnämnden har inte beslutat om några åtgärder till följd av den rapportering som nämnden erhållit under årets första tre kvartal. Förhållandena avseende nämndens ekonomiska läge har varit känt sedan årets första prognos lämnades. Detta tillsammans med det underskott som socialnämnden redovisades i bokslut 2019 borde enligt vår mening föranlett att åtgärder vidtogs vid ett tidigare stadium. I detta har även kommunstyrelsen ett ansvar.

Rekommendationer

Utifrån granskningen resultatet lämnas följande rekommendationer:

- Att kommunens budgetprocess ses över för att säkerställa hur exempelvis avvikelser ska hanteras.
- Att ekonomistyrningsrutinerna dokumenteras.
- Att kommunen inför kontroller inom momshanteringen som säkerställer god intern kontroll.
- Att kommunen förtydligar hur avvikelser ska hanteras i sina styrprinciper.

Inledning

Bakgrund

En fungerande ekonomistyrning är en viktig del av den samlade styrningen och ledningen av kommunen. Att en och samma nämnd eller verksamhet under flera år har stora återkommande ekonomiska underskott kan tyda på att ekonomistyrningen inte fungerar, på bristande politiskt ansvarstagande eller att resursfördelningen inte sker utifrån realistiska underlag. Återkommande ekonomiska underskott riskerar medföra att kommunen inte klarar av att bedriva en verksamhet med god ekonomisk hushållning.

Facknämnderna ansvarar enligt kommunallagen kap 6 § 6 för att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Kommunstyrelsen ansvarar enligt samma lag kap 11 § 8 för att ett förslag till budget upprättas. Det är kommunstyrelsen som ska tydliggöra när de olika nämnderna ska inlämna underlag med mera till kommunstyrelsen. I den löpande verksamheten är det viktigt att det finns tydliga riktlinjer och rutiner för hur olika moment i redovisning, uppföljningar och prognoser ska genomföras.

I sin granskning år 2019 identifierade revisorerna bland annat tydliga brister avseende kommunstyrelsens redovisning av moms samt socialnämndens prognoser och redovisning av statsbidrag.

Kommunens revisorer har med utgångspunkt i sin riskanalys för år 2020 bedömt det som angeläget att göra en granskning av kommunstyrelsens budgetprocess och ekonomistyrning samt av socialnämndens ekonomistyrning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig budgetprocess på kommunövergripande nivå samt om socialnämnden säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdena är tillräcklig. Följande revisionsfrågor svarar mot syftet.

Revisionsfrågor:

1. Finns det tydliga regler och riktlinjer för den kommunövergripande budgetprocessen?
2. Finns det tydliga regler och riktlinjer för kommunstyrelsens och socialnämndens ekonomistyrning?
3. Finns det tydliga rutiner för redovisning av moms?
4. Finns det tydliga rutiner för redovisning av statsbidrag, hänförliga till flyktingverksamheten?
5. Finns det tydliga rutiner för redovisning av institutionsplaceringar?
6. Är rutinerna för budgetuppföljning och prognos ändamålsenliga

Revisionskriterier

Kommunallag 6:6, 11:8 samt 6:1

Lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Kommuninterna styrdokument/särskilda fullmäktigebeslut som rör granskningsområdet.

Avgränsning

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen och socialnämnden och avser i huvudsak 2019 - 2020. Granskningen sker på övergripande nivå och avgränsas till nämndernas ekonomistyrning och redovisning, med koppling till ovanstående revisionsfrågor.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning av riktlinjer, regler och rutiner inom området, ekonomiska underlag, prognoser och uppföljningar, protokoll och underliggande handlingar med mera. Intervjuer har genomförts med ansvariga tjänstepersoner (förvaltningschefer och ekonomichef). De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska ett utkast av revisionsrapporten.

Iakttagelser och bedömningar

Revisionsfråga 1: Finns det tydliga regler och riktlinjer för den kommunövergripande budgetprocessen?

Iakttagelser

Kommunen har under 2017 antagit en styrmodell som övergripande beskriver hur verksamheten styrs och leds. Syftet med styrmodellen är att säkerställa att den politiska viljeinriktningen får genomslag i verksamheterna, att skattepengar hanteras på bästa tänkbara sätt, att visionen och resultat uppnås och att god ekonomisk hushållning säkras. Enligt styrprinciperna framgår att kommunstyrelsen ska besluta om riktlinjer för genomförande av styrmodellen samt lämna förslag på mål- och budgetdokument och delårsbokslut/bokslut, samt hålla samman den årliga processen.

Nämnderna informerar om behov (ekonomiska) och förslag på mål. Nämnderna yttrar sig också över förslag avseende mål- och budgetdokumentet och upprättar verksamhetsplaner. I dokumentet framgår att internbudget ska vara kostnadsberäknade.

I budgetdokumentet för år 2020 beskrivs att styrelsen och nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer i budget och andra styrdokument. Måluppfyllelsen för verksamheten måste alltid anpassas till styrelsen och nämndernas ekonomiska situation. I budgetdokumentet framgår också ett antal mer detaljerade dokument som tidplan, anvisningar för budgetuppföljning, budgetunderlag och ekonomisk planering.

Uppföljning av budget ska ske dels löpande under året i form av månadsrapporter, med en prognos och kommentarer kring verksamhet och ekonomi, samt delårsbokslut med uppföljning av mål, verksamhet och resultat.

Startpunkt för den formella budgetprocessen är den gemensamma budgetkonferensen i mars. I schemat nedan framgår planeringen inför budget 2020 samt planperioden 2021 - 2023.

Planeringsprocess budget 2021 – 2023	
3 mars	Budgetkonferens
5 mars	KSAU Uppföljning av budgetkonferens med nämnderna
3 april	Preliminära drift- och investeringsramar ges till nämnderna
v. 15 – 19	Nämnderna arbetar med drift- och investeringsbudget
18 maj	KSAU Genomgång av nämndernas svar och förslag till drift- och investeringsramar

1 juni	KS behandlar förslag till drift- och investeringsramar
15 juni	KF fastställer förslag till drift- och investeringsramar
2 november	KS behandlar Budget 2021 med plan 2022 – 2023 samt skattesats 2021
23 november	KF fastställer Budget 2021 med plan 2022 – 2023 samt skattesats 2021

Enligt ordinarie budgetprocess ska kommunfullmäktige i juni månad besluta om investeringsramar samt preliminära budgetramar för driftskostnader för nästkommande verksamhetsår. Därefter ska kommunfullmäktige under november månad besluta om definitiva driftsramar. Budgetarbetet avseende år 2020 har förskjutits och kommunstyrelsen beslutade i juni 2019 om en ny tidplan. Orsaken till förändringen av tidplanen anges till osäkerhet till följd av Covid -19 och är endast tillfällig. Kommunens bokslut för 2019 visade även ett underskott om -40,5 mnkr som skulle analyseras.

Den 7 november 2019 fattade kommunstyrelsen beslut om budget 2020 med plan för 2021 – 2022.

I våra intervjuer framkommer att budgetprocessen upplevs som tydlig med täta uppföljningar av både ekonomi och verksamhet. Stratsys används numera som systemstöd vid budgetarbete, vilket anges ha underlättat arbetet.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som **delvis** uppfylld. Det finns framtagna styrprinciper och riktlinjer som reglerar hur budgetprocessen ska hanteras.

I vår granskning kan vi konstatera att budgetbeslutet avseende budget 2020 fattats sent på året (november), vilket enligt vår bedömning försvårar planeringssituationen för nämnderna. Orsaken till förändringen av tidplanen anges till osäkerhet till följd av Covid -19. Enligt vad som framkommer i våra intervjuer är dock tidplanen för budgetprocessen 2020 endast tillfällig och budgetarbetet 2021 sker enligt den ordinarie tidplanen.

Som vi noterat i vår granskning fanns det tecken på att budgeten avseende socialnämnden inte var i balans med tanke på det underskott som redovisades i bokslutet 2019. Anledningen till det uppkomna underskottet under 2019 angavs till höga kostnader inom institutionsplaceringar, extra personalförstärkning inom Vård och Omsorg, höga kostnader inom flyktingverksamheten och lägre bidrag från migrationsverket. Vi kan konstatera att det vid ingången av 2020 fanns obalanser i nämndens budget. Detta stöds av den prognos avseende februari som redovisades för nämnden den 1 april som prognosticerade ett underskott för 2020 av -46,8 mnkr.

Denna information har redovisats för kommunstyrelsen i enlighet med de antagna styrprinciperna. Vi kan i vår granskning inte se att detta föranlett några konkreta

åtgärder från socialnämnden eller kommunstyrelsens sida. Med hänsyn till ovanstående bedömer vi att kommunens budgetprocess inte fungerar fullt ut.

Revisionsfråga 2: Finns det tydliga regler och riktlinjer för kommunstyrelsens och socialnämndens ekonomistyrning?

lakttagelser

Den övergripande policy som reglerar kommunens ekonomiska styrning är de styrprinciper som antagits under 2017. I styrmodellen beskrivs att styrningen är beroende av tre faktorer:

Resultat. Vad verksamheten leder till och vad invånarna får ut av den.

Resurser. De medel som avsätts för verksamheten och som finns i form av till exempel personal, lokaler, och material.

Verksamhet. Vad som görs och hur det görs. Organisering och kompetens har stor betydelse.

Kommunens styrmodell omfattar planering och uppföljning av både verksamhetsmål och finansiella mål. Kommunen har fem finansiella mål:

- Årets resultat ska under 2020 uppgå till minst 1,0 % av skatteintäkter och generella statsbidrag
- Inga nya lån ska tas under mandatperioden 2019 – 2022
- Investeringsnivån ska under mandatperioden 2019 – 2022 uppgå till högst 105 mnkr.
- Soliditeten ska uppgå till minst 30 %.
- Skattesatsen ska vara oförändrad

I budget för 2020 har även den nya visionen för Degerfors antagits, *Bästa Degerfors – en modig och trygg kommun*. Utifrån den nya visionen finns en rad olika fokusområden som nämnderna ska arbeta mot. Fokusområden är:

- Barn bästa
- Äldres trygghet
- Samhällsutveckling i framkant
- Tillväxt i fokus
- Ansvar för en hållbar utveckling

En viktig del i den ekonomiska styrningen är nämndernas budget. Denna del behandlas under revisionsfråga 1. I kommunens styrprinciper framgår att de är att betrakta som på en övergripande nivå. Den övergripande styrmodellen reglerar inte i detalj hur nämnder och bolag internt ska arbeta med sin egen planering och uppföljning.

För att få effekt i vardagen behöver styrningen konkretiseras och beskrivas mer detaljerat. Detta görs i ett antal dokument; policys och riktlinjer m.m.

Enligt våra intervjuer finns det inte några specifika styrprinciper som respektive nämnd har antagit. Under året har den ekonomiska rapporteringen stärkts genom att den sker oftare och på ett mer enhetligt sätt.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som **delvis** uppfylld. Kommunen har antagit en styrmodell som på en övergripande nivå reglerar kommunens styrning. Det ankommer dock på respektive nämnd att ta fram egna policys eller riktlinjer för den egna nämndens arbete.

Det finns inte några specifika dokumenterade ekonomistyrningsrutiner, utan utgångspunkten för ekonomistyrningen är främst kommunens styrmodell och de anvisningar som kommuniceras internt i samband med att rapporter ska tas fram. Regelbunden rapportering sker dock till respektive facknämnd samt kommunstyrelse enligt fastställd tidplan. För bedömning av budgetprocess se revisionsfråga 1.

Revisionsfråga 3: Finns det tydliga rutiner för redovisning av moms?

lakttagelser

Ekonomiavdelningen inom kommunkansliet hanterar de övergripande delarna avseende kommunens momshantering, bl.a. sammanställningen av kommunens momsdeklara-tioner. Samtlig momshantering inom kommunen sker centralt. I dagsläget är det en person som hanterar momsdeklarationer i kommunen.

Under 2020 har kommunen tagit fram en lathund avseende kontering och bokföring. Det har även skapats flera hjälpfiler för att säkerställa att momsredovisningen bli korrekt utförd. Någon övergripande manual liknande en momshandbok finns inte framtagen. Anledningen är att det tar mycket tid och resurser i anspråk för att kunna hålla en sådan manual aktuell och uppdaterad. Bedömningen som kommunen gör är att det är ett större behov och även nytta med att ta fram bra manualer för hur det praktiska arbetet ska ske.

Kommunen genomför inte några egna regelbundna kontroller mot exempelvis underliggande fakturor för att exempelvis säkerställa att rätt momsbelopp dragits. Dock har detta skett tidigare vid några tillfällen då kommunen köpt en extern tjänst som gjort en större genomgång av momshanteringen, detta är dock inget som genomförs regelbundet.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som **delvis** uppfylld. Det finns rutiner för hanteringen av moms men eftersom det saknas heltäckande riktlinjer finns en risk att frågan blir personberoende och därmed sårbar. De manualer och hjälpfiler som har tagits fram är mer inriktade på de praktiska momenten och det görs ingen regelbunden egen kontroll av uppgifterna.

Revisionsfråga 4: Finns det tydliga rutiner för redovisning av statsbidrag, hänförliga till flyktingverksamheten?

lakttagelser

Kommunstyrelsen har upprättat riktlinjer i form av en fördelningsmodell av flyktingmedel. Beslut fattades av kommunstyrelsen 2019-01-07. I dokumentet beskrivs hur statliga ersättningar ska hanteras.

Verksamheten för flyktingmottagandet i Degerfors kommun organiseras inom socialförvaltningen medan ersättningarna från staten hanteras inom kommunstyrelseförvaltningen. Den bärande principen i riktlinjerna är att fördelningen av ersättning för mottagande av nyanlända ska utgå till de verksamheter där kostnaden uppstår.

Statsbidrag avseende flyktingverksamhet kan delas in i två olika kategorier, statsbidrag som kommunen ansöker om, eller statsbidrag som kommunen inte behöver ansöka om i särskild ordning.

Avseende statsbidrag som kommunen ansöker om hos migrationsverket anger riktlinjerna att ersättningen i samband med ansökningstillfället ska tas upp i bokföringen med 75 % av det ansökta beloppet som en fordran på migrationsverket. När ersättningen beviljas och betalas ut tillfaller det den ansökande verksamheten. Några exempel på bidrag som ansöks om är; biståndsinsatser inom äldreomsorg eller LSS, kostnader för hemtjänst, anhörigvård eller särskilda boendekostnader.

Exempel på statsbidrag som inte kommunen ansöker om är; etableringsersättning som är en schablonersättning som gäller nyanlända personer med uppehållstillstånd, både vuxna och barn. Av ersättningen för personer som överstiger 20 år får socialnämnden 75% av beloppet, 23% sätts av för framtida kostnader och 2% finansierar administrationen av bidragen. Kommunen erhåller även ersättning för ensamkommande barn, ersättningen från migrationsverket utgår med en dygnsschablon. Enligt kommunens riktlinjer ska den fasta årliga ersättningen och överskott från verksamheten ensamkommande barn sättas av för framtida kostnader i Degerfors kommun.

Bedömning

Vår bedömning är att revisionsfrågan är **uppfylld**. Kommunstyrelsen har antagit riktlinjer som reglerar på vilka grunder statsbidragen ska fördelas och med vilka belopp. Kostnader inom socialnämndens verksamhet som avser flyktingverksamhet redovisas separat för nämnden i samband med de ekonomiska månadsrapporterna.

Revisionsfråga 5: Finns det tydliga rutiner för redovisning av institutionsplaceringar?

lakttagelser

Institutionsplaceringar är en betydande andel av kostnaderna inom individ och familjeomsorgen. Kostnaderna under 2019 uppgick till 16,5 mnkr. Prognosen avseende 2020 indikerar en total kostnad om 21,9 mnkr. Inom socialnämnden sker uppföljning av institutionsplaceringar fördelat på barn och unga respektive vuxna. Både antal vård dygn samt kostnader följs upp.

Kostnader avseende institutionsplaceringar redovisas för socialnämnden i samband med den ekonomiska månadsuppföljningen. Av redovisningen framgår kostnader t.o.m. med aktuell period, årets budget samt prognos för helåret. I månadsrapporterna visas även kostnader för institutionsplaceringar i diagram där även den långsiktiga trenden framgår.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som **uppfylld**. Redovisning av kostnader avseende institutionsplaceringar redovisas för nämnden i samband med den ekonomiska uppföljningen som sker månadsvis. Redovisningen är fördelat på barn och unga samt vuxna. I månadsrapporterna framgår även trendlinje som visar hur posten utvecklas över tid.

Revisionsfråga 6: Är rutinerna för budgetuppföljning och prognos ändamålsenliga?

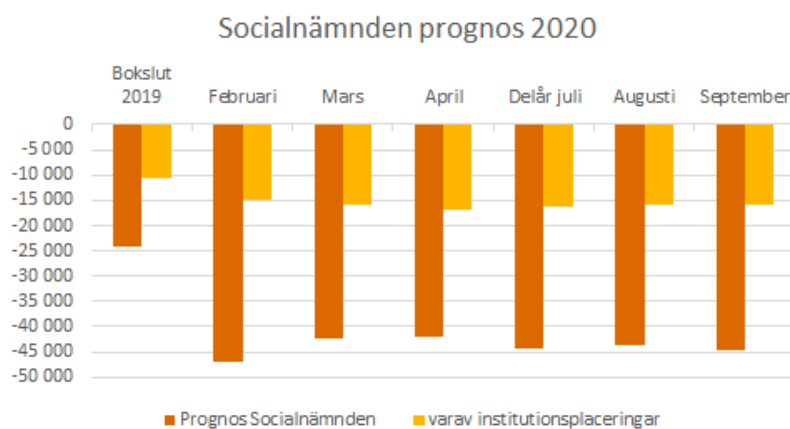
lakttagelser

Enligt de styrprinciper som antagits ska uppföljningen under året ske i form av månadsrapporter och delårsrapport. I månadsrapporterna ska även en prognos för helåret lämnas tillsammans med analys avseende verksamhet och ekonomi.

Delårsrapporten ska vara en fördjupad rapport med uppföljning av mål, verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång. Delårsrapporten ska även innehålla en komplett ekonomisk redovisning inklusive finansiell analys.

Varje nämnd ansvarar för att upprätta en månadsrapport. Rapportering ska ske till kommunstyrelsen varannan månad under året. På grund av det ekonomiska utfallet 2019 beslutade kommunstyrelsen i början av 2020 att månadsrapporterna numera ska ske varje månad. Respektive nämnds ekonom tar fram månadsrapport som ekonomichef sammanställer tillsammans med övrig information som likviditet m.m. Skriftliga rutinbeskrivningar om innehåll saknas. De månadsrapporter som upprättas av respektive nämnd följer dock samma uppställning och innehåller en lägesrapport, omvärldsanalys, ekonomisk prognos och förslag till uppdrag.

Vid en granskning av socialnämndens protokoll för 2020 framgår att månadsrapporter avseende ekonomi regelbundet redovisats för nämnden. Socialnämnden har redovisat ett prognostiserat underskott vid samtliga rapporteringstillfällen under 2020, se tabell nedan.

Det prognostiserade underskottet har varierat mellan 42 - 46 mnkr, att jämföra med bokslut 2019 som var ett underskott om 24 mnkr. Socialnämnden har vid sitt extra-insatta sammanträde den 24 september 2020 beslutat om ett uppdrag till förvaltningschefen att utreda det redovisade sparförslaget "Beskrivning av icke lagstyrda verksamheter".

Samtliga nämnder redovisar månadsrapport till kommunstyrelsen. Det innebär att även kommunstyrelsen har känt till socialnämndens ekonomiska prognos. Vi har inte noterat att detta har föranlett några åtgärder från kommunstyrelsens sida under årets tre första kvartal.

Kommunstyrelsen beslutade på sammanträdet den 5 oktober 2020 att godkänna och skicka reviderade budgettramar till kommunfullmäktige. Följande förändringar beslutades om:

- Kommunstyrelsen 2 mnkr avseende bostadsanpassningsbidrag
- Servicenämnden 2 mnkr avseende generell förstärkning
- Socialnämnden 18 mnkr avseende institutionsplaceringar.

Berörda nämnder uppmanas också att hålla budget.

Av kommunens reglemente för intern kontroll framgår att nämnderna årligen ska fastställa en intern kontrollplan. Socialnämnden har tagit upp sin internkontrollplan för år 2020 på nämndssammanträdet den 25 november 2020. Av socialnämndens internkontrollplan framgår följande kontrollmoment avseende finansiell kontroll – Kvalitetssäkring av avtal genom granskning av avtal utifrån kvalitetskriterier. I övrigt berör inte internkontrollplanen några ytterligare områden som berör finansiell kontroll.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som **delvis** uppfylld. Regelbunden uppföljning av nämndens ekonomi genomförs. Nämnden erhåller också regelbunden rapportering. I de månadsrapporter som vi har tagit del av framgår utfall och budget för respektive enhet inom socialnämnden. Månadsrapporterna innehåller även kommentarer och viss statistik som kompletterar informationen. Vi har inte noterat att nämnden beslutat om några åtgärder för att återställa det prognostiserade underskottet i form av åtgärdsplaner eller liknande. För att uppföljnings- och prognosarbetet ska fungera fullt ut krävs det enligt vår bedömning att den uppföljning som sker även resulterar i konkreta åtgärdsplaner och beslut. Socialnämnden har inte beslutat om några åtgärder till följd av den rapportering som nämnden erhållit under årets första tre kvartal. På nämndssammanträdet den 24 september 2020 beslutar nämnden att ge förvaltningschefen ett uppdrag att utreda de redovisade sparförslag "Beskrivning av icke lagstyrda verksamheter". Uppdraget ska även omfatta en översyn av stödboendet och minskning av Säbo-platser avseende ej lagstadgad verksamhet. Enligt vår bedömning kunde detta skett tidigare, förhållandena avseende nämndens ekonomiska läge har varit känt sedan årets första prognos lämnades. Detta tillsammans med det underskott som socialnämnden redovisade i bokslut 2019 borde enligt vår mening föranlett att åtgärder vidtogs vid ett tidigare stadium. I detta har även kommunstyrelsen ett ansvar.

När det gäller den interna kontrollen som helhet kan vi konstatera att både kommunstyrelse och socialnämnd har antagit sina internkontrollplaner relativt sent under året vilket innebär att arbetet med internkontroll försvåras.

Revisionell bedömning

Efter genomförd granskning är vår sammanfattade revisionella bedömning att kommunstyrelsen **delvis** säkerställt en ändamålsenlig budgetprocess på kommunövergripande nivå samt att socialnämnden **delvis** säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för samt att den interna kontrollen inom granskningsområdet **delvis** är tillräcklig.

Rekommendationer

Utifrån granskningens resultat lämnar vi följande rekommendationer:

- Att kommunens budgetprocess ses över för att säkerställa hur exempelvis avvikelser ska hanteras.
- Att ekonomistyrningsrutinerna dokumenteras.
- Att kommunen inför kontroller inom momshanteringen som säkerställer god intern kontroll.
- Att kommunen förtydligar hur avvikelser ska hanteras i sina styrprinciper.

2020-12-07

Uppdragsledare

Peter Aschberg

Projektledare

Daniel Brandt

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Degerfors kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.